

udgøre 6,650 Kr. Det er ganske vist ikke noget stort Tilskud, det er næsten ikke værd at tale om i Sammenligning f. Eks. med Husmandskreditforeningerne, hvor Staten bidrager 2,600 Kr. til Revisorerne og 26 à 27,000 Kr. om Aaret til Vurderingsmændene, idet den refunderer Udgifterne ved Taksationsforretningerne.

Jeg skal, som jeg udtalte før, anbefale Forslaget, naar det blot kan blive ændret paa de to Punkter, at 1,000 Køer nedsættes til 600 som Minimumsgrænse, og at det Tidsrum, i hvilket Foreningerne skulle danne sig for at kunne faa Laan, kan blive noget længere end 2 Aar. Den højtærede Landbrugsminister udtalte, at han selv havde været betænkelig ved disse to Bestemmelser, og at der fra hans Side ikke skulde være noget i Vejen for, at man kunde faa Foreningernes Statutter godkendte, selv om der var mindre end 1,000 Køer. Der staar jo i Lovforslaget, at med Landbrugsministerens Samtykke kan man faa dem godkendte ogsaa i saadanne Tilfælde, og det beroligede mig en Del. Naar man alligevel skal indsende Statutterne til Landbrugsministerens Approbation, er det jo beroligende, at man i Forvejen er sikker paa, at man vil faa Statutterne approberede, selv om Foreningen kun har 600 Køer, hvilket jeg antager nærmest vil blive Praxis. Jeg tror nemlig, at det navnlig bliver de smaa Foreninger, der ville vinde Indgang, at det særlig bliver Andelsmejerierne, der komme til at starte disse Foreninger. Jeg er tilbøjelig til at antage, at Folk ville blive bange for det solidariske Ansvar, naar Kredsene skulle være saa store, at man ikke personlig kender hinanden. Jeg anser det derfor for vigtigt, at man har Lov til at have de mindre Foreninger, Folk ville da ikke være saa ængstelige ved det solidariske Ansvar. Naar man altsaa kan foretage de to Ordninger, jeg har omtalt, vil jeg være glad ved Lovforslaget, idet jeg tror, at det vil komme til at gøre sin Nytte. Selv om man kun kan se paa det som et af de smaa Fremskridt, ere vi jo alle enige om, at det er noget, man bør tage med.

R. Hansen: Jeg vil først udtale min Anerkendelse af de velvillige Udtalelser, der kom fra den højtærede Landbrugsminister. Efter disse Udtalelser lod det jo til, at det ikke var helt umuligt at faa Lovforslaget forbedret i det mindste paa enkelte Punkter, og jeg vil ogsaa haabe, det maa blive Tilfældet. Selve Lovforslaget er jo for os her i Folketinget en gammel Bekendt, idet

det blev behandlet og vedtaget her i Fjor og derefter sendt op til Landstinget. I Fjor naaede Landstinget ikke længere end til 1ste Behandling af Forslaget, saa kom det i Udvalg, og siden hørte vi ikke noget til det. Nu i Aar har Landstinget gjort Forslaget færdigt, og det er altsaa det Forslag, der foreligger her. Jeg tror, at man bør yde Landstinget den Anerkendelse, at det med Hensyn til Behandlingen af dette Forslag har været, hvad man kan kalde meget human, thi selv om det har foretaget en hel Del Forandringer, som ere mindre heldige, tror jeg dog, at Forslaget er brugbart. Det vil sikkert ogsaa i den Skikkelse, hvori det nu foreligger, kunne udrette noget godt.

Forbilledet for de her paatænkte Foreninger eller Laanekasser har været de saakaldte Raiffeisenske Laanekasser i Tyskland. Disse Raiffeisenske Foreninger have særlig den Opgave at skaffe ubemidlede Landmænd billig Driftskapital, for at de ikke skulle falde i Hænderne paa Aagerkarle. Det var Tilfældet dernede, og derved blev de som Regel i kort Tid helt ruinerede. Lovforslaget er, som sagt, bygget paa noget nær det samme Princip som de tyske Laanekasser, det gensidig solidariske Ansvar, Andelsprincippet. Andels tanken har jo blandt de danske Landmænd og i det hele herhjemme vundet en saadan Anerkendelse og Paaskønnelse, at jeg ikke tror, her vil blive Tale om Tab eller Risiko for Statskassen. Denne Tanke at skaffe Landbruget billig Driftskapital er heller ikke her i Danmark helt ny, den har været fremme tidligere, men de Forsøg, der hidtil have været gjorte ad privat Vej, have ikke ført til det ønskede Resultat. Jeg tror derfor, det var fuldkommen rigtigt, at Regeringen tog Opgaven op, og jeg tror, at den Maade, hvorpaa Regeringen har foreslaaet Spørgsmaalet løst, er den bedste og mest praktiske, der hidtil har været fremme. Det er vel i det hele taget den eneste mulige Vej at komme frem paa. Man kan naturligvis rejse det Spørgsmaal, om der virkelig inden for Landbruget er Trang til saadanne Forskudsforeninger eller Laanekasser. Jeg tror, at alle, der virkelig have praktisk Kendskab til Landbruget, ubetinget ville svare ja; der er netop inden for Landbruget Trang til at faa lettere Adgang til billigere Driftslaan. Jeg skal ikke her komme ind paa at omtale de vanskelige økonomiske Forhold, hvorunder Landbruget virker; det er noget, vi Landmænd kende saa godt, og jeg kan jo ogsaa henholde mig til tidligere Udtalelser, men